

Tartuntatautilain 16 §:n mukainen päätös pakollisesta terveystarkastuksesta

ASIA

Tartuntatautilain 16 §:n nojalla annettava päätös terveystarkastukseen määrittämiseksi tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaisen SARS-CoV-2 -viruksen aiheuttaman yleisvaarallisen covid-19 -tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

ASIAN TAUSTA

Sosiaali- ja terveysministeriön 26.1.2021 päivitetyn covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamisen toimintasuunnitelman mukaan uutena potentiaalisesti merkittävänä epidemiologisena uhkatekijänä on ilmennyt SARS-CoV-2 virusmuunnoksia, jotka leviävät selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit ja voivat vakavasti vaarantaa terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on 29.3.2021 antamassaan ohjeessa suositellut, että kaikki riskimaista Suomeen tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 26.2.2021 tekemällään päätöksellä ISAVI/1656/221 määrännyt toimialueensa kuntia ja kuntayhtymiä tartuntatautilain 15 §:n nojalla järjestämään kaikille

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO

Postiosoite: PL 2, 13035 AVI | Käyntiosoite: Raatihuoneenkatu 5, Mikkeli

puh. 0295 016 800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36

Kuopion toimipaikka
Piispankatu 1

alueellaan sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta maahan tuleville henkilöille terveystarkastuksen SARS-CoV2-viruksen aiheuttaman yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Määräys on ollut voimassa 1.3.-31.3.2021. Määräystä on jatkettu 29.3.2021 tehdyllä päätöksellä ISAVI/2433/2021 ajalle 1.4.-30.4.2021, 23.4.2021 annetulla päätöksellä ISAVI/3252/2021 ajalle 1.5.-31.5.2021 ja 24.5.2021 annetulla päätöksellä ISAVI/4295/2021 ajalle 1.6.-30.6.2021.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 31.3.2021 antamallaan päätöksellä (ISAVI/2625/2020) määrännyt tartuntatautilain 16 §:n nojalla kaikki Kuopion lentokentän rajanylityspaikan, Joensuun lentokentän rajanylityspaikan, Niiralan rajanylityspaikan ja Inarin tilapäisen rajanylityspaikan kautta riskimaista Suomeen saapuvat henkilöt osallistumaan välittömästi maahantulon jälkeen Siilinjärven kunnan ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystarkastukseen yleisvaarallisen covid-19 -tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Päätöksessä riskimaista tulevilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk. Määräys ei koske 2008 tai sen jälkeen syntyneitä lapsia eikä tavaraliikenteen kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään. Määräys on ollut voimassa 30.4.2021 asti. Määräystä on jatkettu 23.4.2021 annetulla päätöksellä ISAVI/3119/2021 ajalle 1.5.-31.5.2021.

LAUSUNNOT JA SELVITYKSET

Aluehallintovirasto on hankkinut asiassa lausunnon Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta. Lisäksi aluehallintovirasto varasi 15.4.2021 Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille, Siilinjärven kunnalle sekä Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystarkastuksen kuntayhtymä Siun Sotelle tilaisuuden antaa lausumansa koskien tartuntatautilain 16 §:n mukaisia maahan saapuvien pakollisia terveystarkastuksia touko- ja kesäkuussa. Lisäksi aluehallintovirasto varasi 19.5.2021 Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille, Siilinjärven kunnalle sekä Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystarkastuksen kuntayhtymä Siun Sotelle tilaisuuden antaa päivitetty lausumansa asiassa kesäkuun osalta, mikäli katsoivat sen tarpeelliseksi. Aluehallintovirasto

ilmoitti 19.5.2021 lausumapyynnön yhteydessä, että aiemmin annetut lausumat huomioidaan asiaa ratkaistaessa, mikäli päivitettyjä lausumia ei toimiteta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 17.3.2021

aluehallintovirastoille antaman lausunnon mukaan Euroopan tautien valvonnan ja ehkäisykeskus ECDC on arvioinut julkaisemissaan riskinarvioissa, että uudet SARS-CoV-2-muunnokset voivat levitä selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit. Osa uusista virusmuunnoksista sisältää muutoksen, jolla on vaikutusta koronarokotteiden tehoon. ECDC on ohjeistanut 12.3.2021 jäsenmaita rajoilla matkustajille tehtävistä testaus- ja karanteenitoimenpiteistä. THL on antanut 4.2.2021 suosituksen maahantulopisteillä tehtävistä testauksista ja 17.2.2021 suosituksen kuljetusyhtiöille ja varustamoille negatiivisen koronatestituloksen edellyttämisestä kaikilta ulkomailta Suomeen tulevilta matkustajilta. Edellä kuvatut THL:n suositukset ovat ECDC:n ohjeen mukaisia.

THL on tarkentanut maahantulopisteillä tehtäviä terveystarkastuksia ja koronavirustestausta ohjeellaan 29.3.2021, joka on korvannut ohjeen 4.2.2021.

THL katsoo lausunnossaan 17.3.2021, että covid-19-epidemian hallitsemiseksi Suomessa ja uusien virusmuunnosten leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, että maahantulopisteillä noudatetaan mahdollisimman tarkkaan THL:n antamia suosituksia testaus- ja karanteenikäytännöistä. Edelleen THL katsoo, että aluehallintovirastojen on varmistettava testaus- ja karanteenikäytäntöjen toteutuminen määräämällä tartuntatautilain (1227/2016) 16 § mukaiset pakolliset terveystarkastukset niille matkustajille, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk (ns. riskimaa).

Suositus pakollisesta terveystarkastuksesta ei koske kauttakulkumatkustajia, jotka eivät poistu transit-alueelta, kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään eikä 2008 tai sen jälkeen syntyneiltä lapsia.

Lähtömaasta riippumatta kaikki matkustajat, joilla on covid-19-tautiin sopivia oireita, tulee aina ohjata terveystarkastukseen ja koronavirustestiin.

Maahantulopisteillä noudatetaan THL:n antamia ohjeita koronavirustestauksista ja huomioidaan mm. koronavirusennakkotestit, todistukset sairastetusta covid-19-taudista ja poikkeukset testauskäytännöistä kuten THL:n ohjeissa on todettu.

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi määrätä henkilön 14 vuorokauden mittaiseen karanteeniin, mikäli mahdollisen tartunnan leviämisen estämistä ei voida luotettavasti muuten varmistaa (tartuntatautilaki 1227/2016, 60 §). Jos henkilö esimerkiksi kieltäytyy terveystarkastus- ja/tai testauskäytännöistä, voi karanteeniin määrääminen olla perusteltua. Karanteenimääräykset annetaan yksilöllisen arvion perusteella.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on 15.4.2021 ja 19.5.2021 antamissaan lausumissa todennut, että niin kauan kuin THL ohjeistaa, että kaikkien rajanylityspaikkojen kautta riskimaista Suomeen saapuvien on osallistuttava pakolliseen terveystarkastukseen tulisi aluehallintoviraston jatkaa määräystä, jotta tartuntataudeista vastaavan lääkärin ei tarvitse tehdä yksittäisiä päätöksiä, vaan henkilö voidaan ohjata tarkastukseen aluehallintoviraston päätöksen valtuuttamana.

Siilinjärven kunta on 15.4.2021 ja 19.5.2021 ilmoittanut yhtyvänsä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin lausumiin.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä Siun Sote on 19.4.2021 ilmoittanut yhtyvänsä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin 15.4.2021 päivättyyn lausumaan. Siun Sote ei toimittanut asiassa päivitettyä lausumaa.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle

turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Aluehallintovirasto määrää tartuntatautilain 16 §:n nojalla:

- kaikki Kuopion lentokentän rajanylityspaikan kautta riskimaista Suomeen saapuvat henkilöt osallistumaan välittömästi maahantulon jälkeen Siilinjärven kunnan järjestämään terveystarkastukseen yleisvaarallisen covid-19 -tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi, sekä
- kaikki Joensuun lentokentän rajanylityspaikan, Niiralan rajanylityspaikan ja Inarin tilapäisen rajanylityspaikan kautta riskimaista Suomeen saapuvat henkilöt osallistumaan välittömästi maahantulon jälkeen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystarkastukseen yleisvaarallisen covid-19 -tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Tässä päätöksessä riskimaista tulevilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk.

Määräys ei koske 2008 tai sen jälkeen syntyneitä lapsia eikä kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään.

Määräys on voimassa 1.6.2021 – 30.6.2021.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain (731/1999) 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Tartuntatautilain (1227/2016) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 7 § 1 momentin mukaan tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta. Edellä mainitun säännöksen 2 momentin mukaan tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja aluehallintovirastoja, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä kunnissa, sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä.

Tartuntatautilain 8 § 1 momentin mukaan aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa alueellaan. Edellä mainitun säännöksen 3 momentin mukaan aluehallintoviraston ja sen toimialueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain 14 §:n mukaan kunnan on järjestettävä yleisiä rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Rokotukseen tai terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Tartuntatautilain 15 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi toimialueensa jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Saman pykälän 2 momentin mukaan terveystarkastuksen suorittaa lääkäri tai asianmukaisen koulutuksen saanut muu terveydenhuollon ammattihenkilö lääkärin valvonnassa. Tarkastuksen osana voidaan ottaa välttämättömiä näytteitä ja

tehdä muu tutkimus, josta ei aiheudu merkittävää haittaa tutkittavalle.

Tartuntatautilain 16 §:n mukaan aluehallintovirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön. Mainitun säännöksen 2 momentin mukaan virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

Tartuntatautilain 22 § 1 momentin mukaan yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn sekä tällaiseen tautiin altistuneen tai perustellusti altistuneeksi epäillyn henkilön on annettava asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle nimensä, syntymäaikansa tai henkilötunnuksensa, yhteystietonsa, kotikuntansa sekä mahdollinen muu oleskelupaikkansa sekä muut tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot.

Tartuntatautilain 60 § 1 momentin mukaan, jos yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä taudin leviämistä voida muulla tavoin estää, virkasuhteinen kunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri tai virkasuhteinen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää henkilön karanteenista enintään yhden kuukauden ajaksi. Päätös karanteenista voidaan tehdä henkilölle, jonka on todettu tai perustellusti epäilty altistuneen yleisvaaralliselle tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillylle tartuntataudille.

Tartuntatautilain 88 §:ssä viitataan rikoslain (39/1889) 44 luvun 2 §:ään, jossa säädetään terveydensuojelurikkomuksesta määrättävästä rangaistuksesta. Henkilö voidaan rikoslain säännöksen mukaan tuomita terveydensuojelurikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi, jos hän tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo tartuntatautilain 16 §:n perusteella asetetun velvollisuuden.

Tartuntatautilain 89 § 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Rajavartiolaitoksella on virka-aputehtävän suorittamiseksi oikeus pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä noudattaen, mitä rajavartiolaitain (578/2005) 38 §:ssä säädetään, käsitellä virka-aputehtävässä välttämättömiä terveystietoja noudattaen, mitä henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, tieto-suojalaissa (1050/2018) ja henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (639/2019).

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Lain esityöt

Perustuslakivaliokunnan mietinnössä (PeVM 25/1994 vp) määritellään perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset. Niitä ovat muun muassa rajoitusperusteiden hyväksyttävyyksivaatimus sekä rajoitusten suhteellisuusvaatimus. Rajoitusperusteiden tulee olla hyväksyttäviä. Rajoittamisen tulee olla painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatima. Lisäksi rajoitusten tulee olla välttämättömiä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi. Jokin perusoikeuden rajoitus on sallittu ainoastaan, jos tavoite ei ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvin keinoin.

Voimassa olevaa tartuntatautilakia koskevan hallituksen esityksen (HE 13/2016) 15 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että voimassa olevan lain mukaan aluehallintovirasto voi järjestää jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskelevalle pakollisen terveystarkastuksen, jos se on tarpeen yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Koska pakkotoimia ei pitäisi käyttää, jos asia on hoidettavissa vapaaehtoisella pohjalla yhteisymmärryksessä henkilöiden kanssa, ehdotetaan, että kohdennettu terveystarkastus säädetään ensisijaisesti vapaaehtoiseksi.

Hallituksen esityksen (HE 13/2016) 16 §:ää koskevien yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että voimassa olevan lain mukaan aluehallintovirasto voi määrätä pakollisen terveystarkastuksen. Vaikka 14 tai 15 §:n mukainen

terveystarkastus ehdotetaan toteutettavaksi ensisijaisesti vapaaehtoisesti yhteisymmärryksessä henkilön kanssa, henkilön kieltäytyessä tutkimuksesta on edelleen oltava mahdollisuus tehdä päätös, että terveystarkastus on pakollinen, jos tutkimus on yleisvaarallisen tartuntataudin tai perustellusti sellaiseksi epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätön. Pakollisesta terveystarkastuksesta ehdotetaan säädettäväksi erillisessä pykälässä.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta (HE 15/2021) todetaan, että jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi on välttämätöntä, aluehallintovirasto voisi määrätä yksittäistä tai useaa henkilöä koskevasta pakollisesta terveystarkastuksesta. Edelleen hallituksen esityksessä (HE 15/2021) todetaan, että aluehallintovirasto voisi pakollista terveystarkastusta koskevassa päätöksessään käyttää hyväksi THL:n tuottamaa epidemiologista tilannekuvaa ja suosituksia. Aluehallintovirastot voisivat esimerkiksi 15 §:ssä tarkoitettuja kulkuneuvokohtaisesti kohdennettuja päätöksiä tehdessään joustavasti huomioida Suomeen saapuvien henkilöiden lähtömaan epidemiatilanteen THL:n antamien tietojen sekä arviointien ja suositusten perusteella. Aluehallintovirasto voi päättää 16 §:n edellytysten täytyessä, että tällaiseen 15 §:n mukaiseen kohdennettuun terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista.

Covid-19-tartuntatauti ja tautitilanne

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Covid-19 (jälj. koronavirusinfektio) on yleisvaarallinen tartuntatauti, johon ei toistaiseksi ole tehoavaa spesifistä lääkehoitoa. Virus aiheuttaa tartuntoja edelleen sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa. Maailmalla, myös Suomessa, kiertää tällä hetkellä useita eri koronaviruksen muunnoksia. Osa näistä muunnoksista leviää aiempaa viruskantaa nopeammin ja aiheuttaa riskin epidemian pahenemiselle ja terveydenhuollon kantokyvyn heikentymiselle.

THL:n tilannearvioraportin 19.5.2021 mukaan Suomessa uusien covid-19-tapausten määrä kääntyi maaliskuun puolenvälin jälkeen selvästi laskuun, ja epidemia rauhoittui. Annetut suositukset ja rajoitukset sekä näiden huolellinen noudattaminen käänisivät epidemian kehittymisen parempaan suuntaan. Rokotukset ovat myös estäneet tartuntoja. Viimeisen neljän viikon aikana

tapausmäärät eivät ole kuitenkaan jatkaneet yhtä jyrkästi laskuaan, vaan myönteinen kehitys on pysähtynyt. Viikolla 19 ulkomailla saatujen tartuntojen osuus uusista tartunnoista oli 7,4 % ja näistä aiheutuneiden jatkotartuntojen osuus oli 1,0 % kaikista tartunnoista.

Raportin mukaan koronarokote suojaa hyvin koronavirustautia ja sen vakavia muotoja vastaan. Rokote ei kuitenkaan täysin poista tartunnan saamisen ja tartuttamisen riskiä. Koronavirusrokotukset etenevät hyvin kaikilla erityisvastuualueilla. Koko maassa noin 90 % 70 vuotta täyttäneistä on saanut yhden rokoteannoksen ja kaikista yli 16-vuotiaista noin 46 %. Kaikkien halukkaiden 16 vuotta täyttäneiden arvioidaan saaneen ensimmäisen rokoteannoksen heinäkuun loppuun mennessä. Rokotusten arvioidaan vähentäneen sairaalahoidon tarvetta covid-19-tautiin sairastuneilla.

Kansallinen ohjeistus terveystarkastuksista rajanylityspaikoilla

Sosiaali- ja terveysministeriön 30.3.2021 antamassa ohjauskirjeessä *Pakollista terveystarkastusta ja tietojen antamista koskevat muutokset tartuntatautilaissa* (VN/9047/2021) todetaan, että Suomeen saapuvien henkilöiden mukana mahdollisesti leviävien tartuntojen torjunta on keskeistä epidemian ja muuntuneiden virusten leviämisen estämiseksi. Vaikuttava, tarkoituksenmukainen ja oikeasuhtainen tartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä on mahdollista vain viranomaisien ja muiden rajanylityspaikoilla toimivien tahojen kiinteällä yhteistyöllä, jossa huomioidaan myös paikalliset olosuhteet. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa, että nykyisessä epidemiatilanteessa on välttämätöntä, että aluehallintovirastot tekevät Suomeen saapuvia matkustajia koskevat tartuntatautilain 16 §:n mukaiset päätökset THL:n suositukset huomioiden ja edellyttää kaikkia toimivaltaisia viranomaisia toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla ja käyttämään kaikkia tartuntatautilain mahdollistamia toimivaltuuksiaan epidemian leviämisen estämiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön 30.3.2021 antaman ohjauskirjeen mukaan kunnat huolehtivat terveystarkastuksen järjestämisestä. Terveystarkastuksen sisällön arvioi terveystarkastusta tekevä terveydenhuollon ammattihenkilö. Tarkastukseen tulee sisältyä esimerkiksi covid-19-testi aina, kun se katsotaan tarpeelliseksi. Terveystarkastuksessa terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi myös, onko tarvetta muille toimenpiteille tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi, kuten karanteeni- ja eristyspäätöksille. Päätöksen

karanteeniin asettamisesta tai eristämisestä tekee tartuntataudeista vastaava lääkäri. Terveystarkastuksen yhteydessä myös kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen myöhemmästä pakollisesta terveystarkastuksesta, joka sisältää covid-19-testin.

Pakollisten terveystarkastusten sekä niihin mahdollisesti liittyvien tutkimusten välttämättömyyttä tulee arvioida myös lapsen edun näkökulmasta. Suomea sitovat monet lapsia koskevat kansainväliset sopimukset, jotka tulee huomioida kaikessa päätöksenteossa, ja esimerkiksi kohdennettaessa ja toteutettaessa pakollisia terveystarkastuksia.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos on 29.3.2021 antanut suosituksen maahantulon yhteydessä tehtävistä terveystarkastuksista SARS-CoV-2-viruksen ja sen herkästi leviävien muunnosten leviämisen estämiseksi. Ohjeella on tarkennettu THL:n aiempaa, 4.2.2021 päivättyä ohjetta maahantulopisteillä tehtävistä testauksista.

THL suosittelee, että kaikki riskimaista tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä. Mikäli rajanylityspisteellä ei ole näytteenottomahdollisuutta, tulee testiin hakeutua matkustajan oleskelu- tai asuinkunnassa noin vuorokauden sisällä maahantulosta. Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne matkustajat, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk (ns. riskimaa).

Matkustajaa ei tarvitse ohjata testiin, jos hänellä on esittää luotettava negatiivinen tulos enintään 72 tuntia ennen maahantuloa otetusta koronavirustestistä (PCR- tai antigeenitesti) tai luotettava todistus sairastetusta covid-19-infektiosta (jos sairauden alusta/ positiivisesta testituloksesta on kulunut vähintään 11 vuorokautta mutta enintään 180 vuorokautta).

Maahan saapuvan henkilön ulkomailla ennakkoon otetun testituloksen luotettavuuden arvioi terveystarkastusta suorittava terveydenhuollon henkilöstö THL:n ohjeiden mukaisesti.

Lisäksi THL suosittelee, että rajanylityspaikan terveystarkastusviranomaiset keräävät ja toimittavat riskimaista tulevien, terveystarkastukseen osallistuvien matkustajien henkilö- ja yhteystiedot oleskelu- tai

asuinpaikkakunnan tartuntatautiviranomaisille, jotka ohjaavat matkustajat vielä toiseen koronavirustestiin aikaisintaan 72 tunnin kuluttua maahantulosta. Jos matkustaja oleskelee maassa alle 72 tuntia tai jos matkustaja on sairastanut covid-19-infektion, tietoja ei kerätä 72 tunnin testiin ohjaamista varten.

Asian arviointi

Covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäiseminen on yhteiskunnallisesti tärkeää, jotta kansalaisten perusoikeuksia elämään ja turvallisuuteen voidaan turvata. Covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäisemisessä tartunnanlähteiden ja tartunnalle altistuneiden henkilöiden tunnistaminen ja jatkotartuntojen estäminen ovat keskeisiä keinoja.

THL on lausunnossaan aluehallintovirastoille katsonut, että covid-19-epidemian hallitsemiseksi Suomessa ja uusien virusmuunnosten leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, että maahantulopisteillä noudatetaan mahdollisimman tarkkaan THL:n antamia suosituksia testaus- ja karanteenikäytännöistä. Lisäksi THL on katsonut, että aluehallintovirastojen on varmistettava testaus- ja karanteenikäytäntöjen toteutuminen määrämällä tartuntatautilain 16 § mukaiset pakolliset terveystarkastukset niille matkustajille, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk (ns. riskimaa).

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on lausunnossaan, johon Siilinjärven kunta ja Siun Sote ovat yhtyneet, todennut, että THL:n nykyisen ohjeistuksen voimassa ollessa, on tarpeellista, että aluehallintovirasto jatkaa tartuntatautilain 16 §:n nojalla tehtyä määräystä maahantulijoille, jotta tartuntataudeista vastaavan lääkärin ei tarvitse tehdä yksittäisiä päätöksiä.

Aluehallintovirasto katsoo, että yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi on välttämätöntä, että kaikki riskimaista maahan saapuvat määrätään osallistumaan pakolliseen terveystarkastukseen. Terveystarkastuksen tarkemmasta sisällöstä yksittäistapauksissa päättää sen suorittava terveystarkastusviranomainen. Sisäraja- ja maahantulon rajoitusten todennäköisesti jatkuessa (tilanne 24.5.2021) maahantulijaa velvoittavan, pakollisen terveystarkastuksen toimeenpanolle on myös käytännön edellytykset.

Aluehallintovirasto määrää tartuntatautilain 16 §:n nojalla kaikki riskimaista Kuopion lentokentän rajanylityspaikan, Joensuun lentokentän rajanylityspaikan, Niiralan rajanylityspaikan ja Inarin tilapäisen rajanylityspaikan kautta Suomeen saapuvat henkilöt osallistumaan välittömästi maahantulon jälkeen Siilinjärven kunnan ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä Siun soten järjestämään terveystarkastukseen yleisvaarallisen covid-19 -tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Tässä päätöksessä riskimaista tulevilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk.

Määräys ei koske 2008 tai sen jälkeen syntyneitä lapsia, eikä kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään.

Määräys on voimassa 1.6.2021 – 30.6.2021.

Jos terveystarkastukseen tartuntatautilain 16 §:n nojalla määrätty henkilö ei noudata hänelle asetettua velvoitetta, voi kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri pyytää virka-apua tartuntatautilain 89 §:n nojalla.

Aluehallintovirasto toteaa vielä, että jos henkilö kieltäytyy osallistumasta tässä päätöksessä määrättyyn pakolliseen terveystarkastukseen, rikoslain 44 luvun 2 §:n säännökset voivat tulla sovellettavaksi. Rikoslain 44 luvun 2 §:n mukaan se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo tartuntatautilain 16 §:ssä tarkoitettua pakollista terveystarkastusta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, terveydensuojelurikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Perustuslaki (731/1999) 7, 10 ja 22 §

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 7, 8, 14, 15, 16, 22, 60, 88 ja 89 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Täytäntöönpano

Tämä päätös laitetaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n nojalla täytäntöön heti.

Lisätietoja

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa ylitarkastaja Emma-Lotta Kinnunen (puh. 029 501 6800).

ylijohtaja

Soile Lahti

ylitarkastaja

Emma-Lotta Kinnunen

Jakelu ja suoritemaksu

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Itä-Suomen aluehallintovirastossa 30.6.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Itä-Suomen aluehallintoviraston alueen kunnat ja kuntayhtymät

Itä-Suomen aluehallintoviraston alueen sairaanhoitopiirit, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueidensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Itä-Suomen aluehallintoviraston alueen poliisilaitokset

Rajavartiolaitoksen esikunta, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä Itä-Suomen rajanylityspaikkoja

Tulli

Finavia Oyj

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Maksutta

Tämä asiakirja ISAVI/4194/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/4194/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kinnunen Emma-Lotta 24.05.2021 14:13

Ratkaisija Lahti Soile 24.05.2021 14:14